

"Proletarec"
je delavski list
za misleče
čitatelje.

PROLETAREC

GLASILO
PROSVETNE
MATICE
J. S. Z.

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

ST. — NO. 1315.

Entered as second-class matter, December 4, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 24. NOVEMBRA (NOVEMBER 24), 1932.

Published weekly at
3439 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVII.

SVET V VRTINCU USODNIH PROBLEMOM

MEŠETARENJE Z VOJNIMI DOLGOVI, RAZOROŽEVANJEM, CARINAMI ITD.

Trpljenje brezposelnih.—Križa kapitalizma. Povrnitev bogastev ljudstvu je edina rešitev

Križa, v kateri se zvija svet, je smrtni boj kapitalizma. Predstavniki vlad konferirajo, vedo, da so za omiljenje krize potrebni gospodarski sporazumi svetovnega značaja, toda do zdaj niso še v ničemer uspešni. Glavni problemi, ki se tičejo več ali manj vseh dežel, so:

1.) Vojni in drugi dolgovi. Bivši zavezniki dolgujejo samo Zed. državam nad 11 milijard dolarjev, z obrestmi nad 20 milijard za vojna posojila. Dolgovi med njimi samimi so ogromni. Poleg državnih se gajo tudi privatni dolgovi v milijarde. Vprašanje reparacij je zvezano z državnimi in privatnimi dolgovi. Zaradi meddržavnih obveznosti se je vršilo že mnogo konferenc in tajnih pogajanj, toda problem je neresen kakor je bil.

2.) Vprašanje razorožitve. Dasi so države na pragu bankrota, in nekatere že bankrotirane, trošijo še vedno večino svojih dohodkov za militarizem. Kapitalisti sami spoznavajo, da tira militarizem tudi njih v pogubo. V problem desetletja se je vršilo že par splošnih konferenc za omejitev oboroževanja, na katerih so bile zastopane vse vlade, in ena taka konferenca se vrši — z malimi presledki — tudi sedaj, ne da bi se mogli zastopniki vlad sporazumeti za načrt, ki bi res pomenil konec oboroževanja. Kriv je kapitalistični sistem, v katerem nobena dežela ne zaupa drugi, vzlic svečanim sprejemanjem "mirovnih" pogodb.

3.) Valuta. V "normalnih" razmerah so posamezne države, vsaj vse važnejše, bazirale svojo denarno enoto na zlati valuti. V sled gospodarske izčrpanosti, vsled ogromnih dolgov in neprestane deficita v proračunih se je zlata valuta omajala celo v državah kakor je Anglija, katera jo je pod pritiskom razmer končno odpravila in zaeno z njo tudi več drugih dežel. Odprava zlate valute in pomanjkanje nadomestila zanjo je povzročila še večje težkoče in riziko v mednarodnih gospodarskih transakcijah in neprimliko tudi deželam, ki se bazirajo svoj denar na sistem na zlati vrednosti. Tu-

di ta problem je mednarodni, v zvezi z vojnimi in drugimi dolgovi ter s carinami. Je še zmirom neresen kakor je bil vzlic posvetovanjem in konferencam državnikov ter gospodarskih veščakov.

4.) Carine. Države so se posebno poslednja leta zadale s carinskimi zidovi, trdeč, da protektirajo industrijo, delavce in kmetovalce, a v resnici so z neznosnimi colninami le pohabile mednarodno trgovino in povzročile s tem škodo tudi svojemu gospodarstvu. Tudi kapitalistični ekonomski veščaki priznavajo, da so carine, kakršne so zdaj v veljavi, blaznost in poguba za zdravo gospodarsko življenje, toda mednarodnega carinskega sporazuma ne morejo pa ne morejo doseči. Pripravljajo se na ekonomsko konferenco prihodnje leto, na kateri pa ne bo prevladoval vpliv splošnih interesov, nego posameznih skupin in držav, kar konferenco v naprej obsoja na neuspeh.

5.) Brezposelnost. Okrog 40 milijonov delavcev je stalno nezaposlenih. To povzroča nepopisno bedo med njimi in vsemi, ki so odvisni od njihovega zaslužka, vrhute pa ima nezaposelnost tako ogromna števila delavcev katastrofalne posledice tudi na splošno javno življenje. To je danes ne le najvažnejši humanitarni, nego tudi gospodarski problem. Vlade ga rešujejo večinoma zelo nepravilno, vlada Zed. držav pa se z njim sploh še ni resno ukvarjala.

Poleg teh važnih problemov je še mnogo drugih, npr. kaos v Aziji. Vsi so drug z drugim v zvezi. Rešiti uspešno enega brez ozira na druge, je nemogoče. In ker kapitalizem nima ne moči, ne volje, da bi izvršil drastične operacije, ki bi bile v škodo ogromnim bogastvom posameznikov ter v prid splošnosti, bo pač krpal raztrgani sistem in zdravil bolno gospodarstvo, ne da bi mu uspelo. Svet je v vrtincu usodnih problemov. Kapitalizem jim ne more priti v okom, kakorkoli se trudi na svoj način. Treba je drugačnih metod in preuredbe iz temelja. Te naloge je zmožen le socializem.

Volilna kampanja je stala 12 milijonov

Republikanska in demokratska stranka sta potrošili v volilni kampanji za svoja predsedniška kandidata okrog 12 milijonov dolarjev, od tega pet milijonov za govore po radiu. V tej vsoti niso vključeni kampanjski stroški kapitalističnih kandidatov za governore, senatorje in kongresnike in druge urade.

Socialistična stranka je porabila v prošli kampanji le okrog \$50,000, kar je v primeri z demo-republikansko stranko komaj kaplja.

NAJVAŽNEJŠA REVOLUCIJA
Pravilen miselni preobrat v glavi delavca je najvažnejša revolucija.

"BREZPOSELNOST" ODPRAVLJAJO Z DEPORTACIJAMI

Ameriške oblasti silijo tujerodce, ki so brez dela in sredstev, naj se povrnejo v stari kraj. Vlada jim je celo pripravljena plačati vožnjo, če se niso v tej deželi preko določene dobe. Siliti ljudi, ki so pustili tukaj vse svoje moči in prispevali s svojim delom k bogastvu Zed. držav, v stari kraj, je nepošteno. Tudi brutalna deportiranja brezposelnih so krivična. Na tej sliki je skupina Mehikancev, ki so jih deportirali v Mehiko iz Detroita. Edin njihov prestopnik je, da so brez dela in kot taki so postali "breme javni dobroteljski". To pa je po zakonu zadosten vzrok za deportacijo.

ZNAMENJA PO VOLITVAH PRAVU, DA PROSPERITETE ŠE DOLGO NE BO

Morganov drug meni, da je bank še vedno preveč. — Novi polomi.—Znižane obresti.—Kdo dobiva posojila?

"Dobri časi" se nas ne bi mogli ogniti, kajti Hoover jih je nam zagotavljal, ako bi zmagal on, še bolj gotov, da se povrnejo v slučaju njegove zmage, pa je bil Roosevelt. In tako smo zdaj brez skrbi — oziroma demokratije, ki so dobili dobre službe, so brez skrbi. Gospodarska znamenja, ki se po volitvah nadaljujejo po starem načinu, pa dokazujejo, da so v obljubah oboji lagali. Tovarne skoro vsepovsod bolj odpuščajo kakor najemajo delavce. V mnogih obratih so plače spet znižali.

Pojavil se je nov val propadanja bank. V Nevadi je prenehalo 12 bank, katerih knjige izkazujejo \$3,100,000 izgube. To pomeni, da dobe vlagatelji s časoma morda le kakih 20 odstotkov. V Pittsburghu, Pa., je 14. nov. zaprla vrata Diamond National banka, ki ima do 10 milijonov dol. vlog. Za njo je šlo potem še par drugih pittsburskih bank. Dne 14. nov. je propadlo šest bank v Oklahomi, ki so imele skupaj okrog \$3,000,000 vlog. V Chicagu in okolici je po volitvah nehalo poslovati par manjših bank. Dne 18. nov. je propadla State banka v Oglesbyju pri La Sallu. To niso edine, ki so izdahnile. Prizadeh jih je poleg drugih spet precej Slovencev.

Veliki bankirji še niso zadovoljni. Thomas W. Lamont, drug finančnega carja Morgana, je v predavanju dne 18. nov. dejal, da je bank v Zed. državah kljub temu, da jih je nad šest tisoč propadlo, še vedno preveč.

Velebanke, kamor se je v tej krizi stekel skoro ves ameriški denar, ga imajo toliko neinvestiranega, da jim dela izgubo. Zato so v mnogih mestih že znižali obrestno mero. Banke v Chicagu so sklenile plačevati po 1. jan. od hranilnih vlog le 2 1/4 % obresti.

Listi so poročali, da je Continental Illinois banka vrnila poštne hranilnice pet milijonov, češ, da ima denarja preveč in ga ne more obrestovati. Tudi neka druga izmed največjih bank v Chicagu noče več sprejemati vlog poštne hranilnice. Vlada plačuje vlagateljem 2 % obresti, potem izroča ta denar privatnim bankam po 2 1/2 % obresti, in nato ga jemlje od njih na posodo po večjih obrestih...

Vladna rekonstrukcijska finančna korporacija je posodila železnicam, bankam, zavarovalnicam in raznim drugim velikim podjetjem eno in pol milijarde dolarjev. Mnogo od tega ji ne bo nikdar povrnjeno. Posojila je izvršila, da odvrne "še večjo krizo".

Telefonski in telegrafski trust bo še plačeval dividende po \$9 no delnico, istotako jeklarški in veliko drugih korporacij.

Piva pa še dolgo ne bo. Taki so rezultati "revolucije", ki so jo volilci izvedli dne 8. novembra.

Premalo je ukradla

Katherine V. Carroll v Chicagu je v svoji službi tekom dveh let poverila \$49,000. Bila je obsojena v zapor od 1. do 14 let.

Pivovarniške delnice

Raketirji so vrgli na trg delnice pivovaren, ki so še v oblikih, in jih ponujajo ljudem za "najbolj varno in največ dobička obetajočo investicijo".

Ali bo pomagalo?

Nadškof in primat Canterburyjski v Angliji je določil 27. november za dan molitve, v kateri naj verni prosijo Boga za ugodno rešitev težkih problemov, ki so breme na hrbtni človeštva.

ZNAČILEN VOLILNI USPEH SOCIALISTIČNE STRANKE NA DANSKEM

Danska ima že štiri leta socialistično ministrstvo, katerega načeljuje Theodore Stauning. To jesen je predložilo zbornici poslancev in višji zbornici predlogo za reforme v denarnem sistemu in za strogo vladno regulacijo. Spodnja zbornica jo je odobrila, toda višja jo je zavrgla. Stauning je šel pred volilce, da se oni izrečejo, in vsled tega je zbornico razpustil. Dne 16. nov. so se vršile nove volitve, v katerih je socialistična stranka prišla iz borbe pojačana. Dobila je 70,000 glasov več kakor pri prejšnjih volitvah in 62 poslancev. Liberalci jih imajo 38, konservativci 27, neodvisni liberalci 14, komunisti 2 in 4 pripadajo drugim skupinam. Komunisti so vodili proti socializmu nasilno surovo kampanjo, da je prišlo mnogokrat do pretepov. Enega socialisto so ubili.

Zbor sovražnikov svobode tiska v Madridu

Medtem ko so zastopniki časopisja na zboru lige narodov cenzuro obsodili, so imeli istočasno v Madridu konferenco zastopniki tiskovnih birojev raznih vlad, katere smatrajo, da je cenzura potrebna. Priporočali so sprejem mednarodnih odredb proti svobodi tiska, kar znači, da naj bi bilo širjenje vesti, ki so npr. prepovedane v Italiji ali Jugoslaviji, bile zabranjene tudi drugod. Če se Mussolinija ne sme kritizirati v njegovi državi, naj bi isto naredbo uvedle po skupnem dogovoru tudi druge vlade. Zastopnik ameriškega vladnega biroja Robert T. Pell se je izrekel proti restrikcijam in je zagovarjal načelo svobode tiska. Vse reakcionarne vlade, ki se vzdržujejo na površju le s pomočjo diktature, pa hočejo uvesti cenzuro po vsem svetu v prej navedenem smislu.

Zanimiv del "Proletarca" so dopisniki. Pristopite v krog naših dopisnikov ter astrudnikov tudi vi.

Beseda naročnikom in agitatorjem Proletarca

S KORO VSEH dvanajst milijonov nezaposlenih delavcev, njihove žene in njih polnoletni otroci, so glasovali za razmere, kakršne so in za ohranitev sedanjega sistema. Glasovali so proti svojim koristim, ker so bili ZAVEDENI, nevedoč, da s tem podaljšujejo gorje, ki jih tepe.

Eno največjih zavajalnih sredstev je časopisje, tisto časopisje, ki je v posesti kapitalističnih interesov. To pa je v ogromni večini — kajti delavskih listov je še malo in so slabo razširjeni. Ogromna večina, pravzaprav skoro vse ameriško ljudstvo je pod vplivom kapitalističnega tiska, zato tudi skoro vse glasuje za kapitalistične kandidate. Ne zaveda se, da s tem pljuje v svojo skledo.

Naša najvažnejša naloga zdaj je, širiti DELAVSKI tisk. Pridobimo vsakega delavca, da bo naročnik enega ali drugega socialističnega lista. Edini popolnoma socialističen list med Slovenci v Ameriki je "Proletarec". Križa ga je občutno zadelo. Mnogi, ki so bili njegovi naročniki leta in leta, so zdaj na "pasivni listi", ker nimajo zaslužka, sredstva pa so jim pošla. V nadomestilo za te potrebuje list ne samo v korist socialistične stvari, nego tudi za svoj obstoj NOVE naročnike.

Res, da je tisoče naših ljudi brez dela. Med njimi z agitacijo za list ne bi uspeli. Toda mnogo je še zaposlenih. Pojdite mednje in jih prepričajte, da izvršijo svojo delavsko dolžnost, če naroče Proletarca.

V prošli kampanji so naši agitatorji posvetili ves svoj čas agitaciji za socialistične kandidate. To je vzrok, da je zadnji seznam beležil samo 70 polletnih naročnin, v primeri s prejšnjim, ki jih je označeval 192 ali 122 več kakor v prejšnji številki. Tudi to vrzel je treba odpraviti v teh tednih.

Poslužite se vsake ugodne prilike, da dobite naročnika Proletarcu, ali da zberete kaj prispevkov v njegov tiskovni fond. Le z združenimi močmi ga bomo v stanju ohraniti. In potrebno je, da ostane, ker je naloga pred njim še velikanska. Naročniki, čitatelji, ki še niso naročeni, agitatorji in vsi drugi člani JSZ so pozvani v akcijo za ohranitev in razširjenje glasila slovenskega zavednega delavstva. Ne odlašajte z odzivom!

Varnost v Chicagu v zrcalu "novic"

Ko je bil izvoljen sedanji župan Cermak, je dejal, da bo pod njim Chicago varno mesto ponoči in podnevu. Šef policije je obljubil izgnati ali pa aretirati vse tolovaje in kruke, državni pravnik pa je prisegel, da jih bo strogo in brezobzirno prosekutiral. Pa je v Chicagu vzlic temu prav malo varnosti. Sledeče so "novice" iz ene številke velikega čikaškega dnevnika:

Frank Jordan, star 38 let, je bil ubit, ker se ni takoj pokoril roparju, da naj dvigne roke kvišku. Isti ropar je pozneje napadel drug zaljubljen par v avtu, fanta ustrahoval in ga nato vrgel iz avta, dekletu pa vozil 4 ure po ulicah in jo medtem dvakrat posilil. Dekle je sorodnica bivšega načelnika čikaške policije in sedanjega podnačelnika.

Razvaževalec perila Joseph Fishman je bil pri svojem delu ustreljen iz zasede od treh moških, ki so pobegnili. Vzrok bržkone konkurenca.

Na 3217 S. Dearborn St. so dobili ubitega moškega, starega okrog 35 let, oblečenega samo v srajco in spodnjo obleko. Bržkone je postal žrtev roparjev, ki so mu vzeli tudi obleko. Poleg takih zločinov se v Chicagu vsak dan dogaja stotine ropov.

Pravljica o poplačani "pridnosti"

Stanley McCormick, ki je blazen že od l. 1906, je imel lani blizu tri milijone dolarjev dohodkov, ali točno povedano, \$2,844,201. Gotovo mora biti zelo pridni, ker spravi skupaj tolikšno vsoto na leto v takoli hudi krizi. "Saj on nič ne dela", nam bo morda kdo pojasnil, "ampak njegov kapital dela zanj". Pa tudi to ni res. Delavci, takozvani "pametni" delavci v mnogih tovarnah, katerih solastnik je blazni Stanley McCormick, so za preživljanje zdravega delavca. Njegova žena dobi letno za preživljanje \$300,000. Tak je blazni kapitalizem, in dne 8. nov. so "razumni" ameriški delavci spet glasovali zanj.

AMERIŠKI
DRUŽINSKI
KOLEDAR
LETNIK 1933
JE IZŠEL.
STANE 75c.
Za v stari kraj 90c.

PROLETAREC
List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtak.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inocentstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu naj-
pozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC
Published every Thursday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor — Frank Zalta
Business Manager — Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC
2639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

546

Tolažba s pivom

Kapitalisti v tej deželi pri varanju ljud-
stva niso bedaki, drugače ne bi zmagovali
kakor zmagujejo pri vsakih volitvah. Zad-
njič so zmagali pod demokratsko označbo,
pred štirimi leti pa pod republikansko. In
ker smo zdaj v krizi in je milijone ljudi bed-
nih, jih tolažijo s pivom.

Zanimivo je, kako so takoj po volitvah ka-
pitalistični dnevniki začeli priobčati vesti in
slike o obnovljenem pripravljaju v pivovar-
nah, o nakladanju cele gore sodčkov piva v
evropskih pristaniščih, da ga, ko bo prohi-
bicija odpravljena, pripeljejo v Ameriko. In
o čiščenju nekdanjih salunov, ki se priprav-
ljajo na obnovo businessa.

Prohibicije pa pravzaprav še nobenkrat
ni bilo. To, čemur pravimo prohibicija, je le
sredstvo, s katerim so si politični, policaji,
advokati in tisočeri drugi pomagali k "po-
stranskim dohodkom", ki znašajo skupno več
sto milijonov dolarjev na leto. Samo v New
Yorku znašajo podkupnine na račun prohibi-
cije približno trideset milijonov dolarjev let-
no. To je zlati studenec, katerega tudi de-
mokratska stranka ne misli usahniti, četudi
je verjetno, da bo konec konca postavlo mo-
dificirala v toliko, da bo pivo dovoljeno, ne
pa prodajanje. In ker ga bodo pivovarne
varile za prodajo, bo treba plačevati podkup-
nine naprej. Predno pa je mogoče 18.
amendment odpraviti, se mora izreči za to
velika večina držav, namreč tri četrtine, kar
se še dolgo ne bo zgodilo.

Nov val sovražstva in šikan proti tujerodcem

V času te dolgotrajne krize je bil položaj
še posebno poslabšan za tujerodce. Izpo-
stavljeni so večjemu šikaniranju kakor tu ro-
jeni državljani, mnogokje sploh ne dobe de-
la, posebno ako nimajo državljanjskih pravic,
fanatiki pa zahtevajo, da se ne sme upostili
sploh nobenega v inozemstvu rojenega člove-
ka dokler je kaj "Amerikancev"—to je, "do-
mačinov", brez dela.

Na četu šikaniranja proti tujerodcem je
takozvani "delavski" tajnik Doak, ki je
eden najbolj ignorantnih oprod kapitalizma
v Hooverjevem kabinetu. On in drugi džingoti
zahtevajo registriranju tujerodcev, ki se bi
morali identificirati tudi z odtiskanjem pre-
stov, kakor zločinci. Država Michigan je ne-
še tako dolgo tega že sprejela tak zakon, ki
pa ga je sodišče razveljavilo.

Neki zvezni sodnik v Chicagu je odločil,
da se sme deportirati vsakega nedržavljanca,
ako je član komunistične stranke, mnogi dru-
gi "vplivni" Amerikanci pa so zahtevali, da
naj se deportira tudi vse tujerodce nedržav-
ljane, ki zdaj vled brezposelnosti prejemajo
podporo in so vsled tega breme "javni dobro-
delnosti".

Se najnevarnejši tujerodcem pa grozi po-
stati porajajoči se ameriški fašizem. Nor-
man Thomas naziva vse tujerodce — državljane
kot nedržavljanca, naj se organizirajo v
socialistični stranki, katera jim bo v najbo-
ljšo protekcijo.

Izganjanje "krukov"

Ko je bil v Chicagu dne 8. nov. 1932 iz-
voljen za državnega pravnika demokrat
Courtney, je takoj izjavil, da bo mesto po-
čistil vseh zločincev. Isto je pred njim ob-
ljubil državni pravnik Swanson, ki ga je de-
mokratski val spravil ob to službo. In enako
so zagotavljali vsi drugi državni pravniki
pred njima.

Ko je l. 1931 zmagal v boju za župansko
mesto demokrat Čermak, je v svoji poslanici
svečano obljubil "napraviti Chicago varnim
za vse prebivalce podnebu in ponoči". Am-
pak zločinci in raketijski se v mestu bohotijo
neglede kdo zmagal. Pri šestih glasov imajo
nižinski karakterji na par tisoč volilnih glav-
no besedo. Oni so neločljiv del politične ma-
šine demokratske kot republikanske stranke.
Agitirajo in "producirajo" glasove na debelo
za one kandidate, od katerih si ohtajajo naj-
več protekcije. In deležni so jo v obilni me-
ri, pa naj bo državni pravnik demokrat ali
republikanec, Swanson ali Courtney.

KATASTROFALEN HURIKAN NA KUBI

Na Camajutini na Kubi je strahovit h urikan porušil obrežno mesto Santa Cruz Del
Sur, katerega so izalili na to še narasli valovi. Tudi velik del druge pokrajine je uniče-
n. Par tisoč ljudi je bilo ubitih in tisoče ranjenih. Škoda je ogromna. V nekaterih va-
seh so mrtvece glozili na kup, jih polili s oljem in zažgali. Prošili teden so je v priz-
detem kraju začela širiti tudi kužna bolezen.

Am. druž. koledar letnik 1933

Ameriški družinski koledar 1933
je prišel med slovenske čitatele v
Ameriki in starem kraju spet s bo-
gato vsebino. Leposlovni del vsebu-
je trinajst novel, s katerimi so za-
stopani naši tukajšnji in starokrajski
literarni delavci. Koledar je spet
fino ilustriran. Tudi naslovna slika
na platnicah je nova, in kakor po-
jasnijo urednikove pripombe, jo je
napravil Stanko Žele. Okrog 60 slik
krasi to knjigo.

Informativni del vsebuje mnogo
podatkov o naših podpornih organi-
zacijah, seznam slovenskih listov v
Ameriki in imena urednikov in uprav-
nikov, podatke o velikih katastrofah
na morju, jezerih in rekah, seznam
konvencij v letu 1932, podatke o
svetovni vojni itd.

Posebnost te knjige je opis seda-
njih in bivših slovenskih kulturnih
društev v Zedinjenih državah. To je
prvo delo te vrste med ameriški-
mi Slovenci in velike zgodovinske vred-
nosti.

Dalje je v tem koledarju zgodovinski
skicirani članek o slovenski podporni or-
ganizaciji, ki je ni več. Imela je
društva že v 10. državah in bila je
ena prvih med Slovenci, ako ne naj-
starejša.

Pesmi je v koledarju deset.
Obseg mu je isti kakor prejšnjih
letnikov. Vezan je v platno. Cena
mu je snimana na 75c. Vsekakor
knjiga, ki zasluži, da jo naroče vsi,
ki morejo. Upravičeno prosim, da bi
rojakji naročili po več izvodov skupaj,
da se tako zmanjšajo pošiljatni stroški.

V pojasnilo

V Ameriški Domovini s dne 17.
nov. in v Prosveti istega datuma piše
J. A. Siskovič, da "ker iz Chicaga
niso vprašali, ako bi on (Jos. Skuk)
morda bil avtor (dopisa s podpisom
'Ok' v Am. Domovini), je na mestu
javen poziv na Josipa Skuka, da
dobi zapreženo izjavo, da on ni
tista oseba, ki je osebo prinesla do-
pis s podpisom 'Ok' v uredništvo
A. D., in da niso v dopisu njegove
korekture, in sicer s svinčnikom, kar
naj priobčijo".

Podpisani tajnik slovenske sekcije
JSZ je vprašal v pismu s dne 10.
avgusta 1932 klub št. 45 v Clevelan-
du, kaj je namenje kluba o Siskovi-
čevi obdolžitvi glede avtorstva ome-
njenega dopisa. Pojasnili so, da J.
Skuk smatra, da naj pride J. Sisko-
vič na dan s obtožnico, ne samo z
obdolžitvijo. In dokler obtožnice ni,
niti dokazov v rokah drugih članov,
ne more biti kazenskega postopanja.

Član, ki VE, da je kak drug član
kaj principielnega ZAGREŠIL, bi to
raz MORAL priti z dokazi pred član-
stvo kluba in tam v obliki obtožnice
spraviti zadevo na dnevni red, kakor
določajo pravila.

Trditelj J. A. Siskovič, "da ker
iz Chicaga nismo vprašali", torej ne
odgovarja resni.

O vsem drugem je z ozirom na
pretekle spore med člani v klubu št.
27 objasnijo v izjavi odbora sloven-
ske sekcije JSZ, priobčena v Prole-
tarecu s dne 8. sept. 1932.

Frank Zalta, tajnik slovenske sek-
cije.

Kaj nas uče prošle volitve?

Chicago, Ill. — V petek 25. nov.
bo redna seja kluba št. 1. Dnevni
red bo zelo važen. Ko bo končan,
sledi razprava o izidu prošlih volitev
z ozirom na kampanjo socialistične
stranke. Pridite vsi. Prosim, bo-
dite v dvorani točno ob 8., da bomo
s rednim delom toliko prej gotovi.
P. O.

Iz Colorada

Pueblo, Colo. — Dasi v Pueblu ni-
mamo slovenske postojanke soc.
stranke, niti aktivne angleške ne,
so delavci izvršili vseno precej agi-
tacije za Thomasa in druge soc. kan-
didate. Koiko je socialistična lista
dobila v tej državi glasov, ni še to-
čno znano. Meščanski listi so po vo-
litvah poročali, da jih je okrog 10-
000. Pred tem jih je največ dobil
E. V. Dobs l. 1920, namreč nekaj
nad 8,000.

Socialistični shodi so v splošnem
dobro uspeli. Zlat, da je primanjko-
valo gmotnih sredstev, pa se bi izvr-
šilo še veliko več kampanjskega dela.
Ljudje so v splošnem glasovali ka-
kor drugod. Mislili so dobro o so-
cialistih, "ampak kaj nuca, ko pa
Thomas nima čenčal". In ker niso ho-
teli svojih glasov "proč vredi", so
znova glasovali za razmere in sistem
kakršni so.

Na delavski strani so prispevali za
soc. kampanje v pokritje stroškov
dveh shodov sledeči: po \$1, Frank
Stark, Martin Miklich in Frank Po-
gorelec; Joe Hochevar 75c; po 25c,
Fr. Smaraj, Val. Mohar, Louis Ko-
rošec in Mike Brandak; po 10c, Fr.
Tamsich in John Stanich.

Tako naša naselbina ni bila brez-
bržna v tem boju. Le škoda, ker ni
več zavednih delavcev v nji.
Frank Bohtmar.

Thomas na drugem mestu

Forest City, Pa. — V Brownale,
kjer je sedež kluba št. 10, so dobili
glasov:

Roosevelt-Garner 151
Thomas-Maurer 62
Hoover-Curtis 21
Jennie Zaitz, tajnica kluba št. 10
JSZ, ki je kandidirala v legislaturo,
je dobila v Browdaleu 72 glasov, kar
je zelo velik odstotek, v vsem okraju
pa 283. Thomas je dobil v vsem
Wayne Co. 162 glasov. Springer,
soc. kandidat v kongres, pa 333.

Na volišču v dvorani pev. zbora
"Zvon", kjer je največ Slovencev,
je dobil Thomas 43 glasov in v Van-
dilingu 28. Socialisti smo zdaj tu
druga stranka. Republikanci so bili
silno poparjeni, ker niso pričakovali
takega poraza. V državi v celoti pa
so zmagali oni.

Naši sodrugi iz hodužice so bili
v kampanji izredno aktivni. Socia-
listične letake in platformo so raz-
nosili po celem okraju. Izvršili so več
agitacije te vrste kot obe stari stran-
ki skupaj. Zato je razumljivo, da so
pričakovali tudi boljše rezultate.
Saj so se vsi strinjali s Thomasom
in odobravalni naš program. Na-
zadnje pa kakor vedno. Prišli so
zadnje dni gnojkor demokraciji in re-
publikanci ter premotili ljudi. In
ker so volilci hoteli poraz Hooverja,
so se strnili za demokrate. "Da le
Hoover propade", so rekli.

Upam, da bo prihodnja kampanja
lažja. Zdjaj smo imeli težkočo na so-
dišču, predno so nam dovolili imeti
paznike na volišču. Odborili so nam
tri. Sedaj, ko vidijo, da nas je več
kot pa 15 registriranih volitev, bo-
do pač uvideli, da smo upravičeni do
paznikov prav tako kakor kapitali-
stične stranke. — Poročevalec.

O volitvah in drugem

Ely, Minn. — Delavci v rudnikih
dobe zdaj osem šikov na mesec po
9 ur. Do 1. nov. so imeli samo tri
na mesec. Plače so drastično znižane.
Teh par besed zadostuje, da veste,
kakšno so pri nas "delavske razme-
re".

Delavski glasovi so na Elyju jako
narasli. Norman Thomas je dobil
149 glasov. Pred njim je dobil en-
krat največ Eugene V. Deba, namreč
73. Napredek torej 100 odstotkov.
John Teran.

Rezultat volitev

Farrell, Pa. — Uradno poročilo,
verificirano po sodnem šteju, izka-
zuje sledeče število glasov v tem
kraju:

Hoover 14,057
Roosevelt 10,961
Thomas 827
Foster 57

Prvotno število je pokazalo manj-
še številke. Vred pritožb pa je so-
dik odredil, da se glasove na volil-
nih strojih (tu volimo na stroje)
prešteje znova. Hooverja so jih na-
šteli 559 več kakor prvi, Roosevelt
307, Thomas 335, suhadu Upahu-
vu 160, enajstu Reynoldsu 17 (pri
prvem šteju mu niso dali nobenega),
Fosterju pa 57 (pri prvem šteju ta-
di nobenega). Šteli so prvič torej
jako površno in male stranke so na-
ravnost goljufali. O drugem šteju
pravi, da je bilo povsem pravično.

Farrell je smatral za komunistič-
no trdnjavo v vsem okraju. Komun-
isti so vodili proti socialistom na-
ravnost histerično kampanjo, polna
sovražstva in blaznih napadov. Pa so
dobili 57 glasov! Po pravici smo se
vpraševali, če komunisti res mislijo,
da s tako surovo taktiko in lažmi
koristijo delavski stvari, kajti izgle-
da, da pomagajo s rušenjem delav-
skih vrst le privatnim interesom in
republikanski stranki, ki je zmagala
ponovno. — Frank Kramer.

Cerkev, ki ne "paše k so- seščini"

Cleveland, O. — Nova cerkev sv.
Vida je otvorjena. Stane visoko vs-
to — s vsemi izdatki za opremo okrog
tri četrt milijona dolarjev. To je
menda mnogo več, kot pa so skoz
vse dobo potrošili ameriški Slovenci
po vsi deželi za "napredne" stvari.
Cerkev je zelo lepa — farovi prav
elegantni. Naj še dodam, da ta fa-
rov ni kak navađen "bungalow". Na
zunaj je prav imenitna reč, posebno
pa še od znotraj. Vse opremljeno s
najmodernejšimi pripomočki moder-
nega stavštva za komfort gospodov.
Farovi je 54 čevljev širok in 69 čev-
ljev dolg — torej precej velika hiša.
Arhitekt Janeen, ki je nadziral
delo, da je šlo po načrtih, se je če-

Na sliki na desni vidite bojevnico za podvig ženstva v Indiji Majadevi
Gangulee, ki polaga venec k spomeniku ameriških borilcev za ženske pravice
v Washingtonu, D. C. V Ameriko je prišla na predavateljsko turo.

stokrat osiral po okolici in dejal, da
to krasno poslopje s novo cerkvijo
prav nič ne soglasi s sosesčino, ki
je borna s svojimi bornimi kočami
revnih Slovencev. In v Ameriški
Domovini, kjer so zdaj fari sv. Vida
vse drugače naklonjeni kakor nekoč,
pravi, da se bo gospodu župniku
"fathru" Ponikvarju še kako poar-
čilo spreminiti tudi okolico.

Z novo cerkvijo sv. Vida in novim
farovcem so si verni rojakji te žup-
nije naložili zelo velik davek, ki jih
bo tlačil in tlačil, da bo okolica tam
okrog še bolj ubožna in betožna.

In cerkev, postavljena in sadožena
na račun naših trpinov, ni sloven-
ska posest in nikdar ne bo, pa če jo
Ameriška Domovina in gospodje še
tako oglašajo za slovensko župno
cerkev. Samo dolg je slovenski, Slo-
venci so se obvezali, da ga bodo pla-
čali, škof pa bo pustil cerkev v po-
ročju slovenskih duhovnikov dokler
se mu bo zdelo koristno za škofijo
in nič dalj.

"Am. Domovina" pravi: "Na vsak
način je nova cerkev sv. Vida kras
vsega mesta in škofije, in je narod
na cerkev, katero je zgradil, lahko
ponosen. Slovenski Cleveland, ki je
prispeval še tako veliko število na-
rodnih stavb, je zopet prvi, ki je
odpri veličastni hram božji!"

Seznam in zahvala

Milwaukee, Wis. — V kampanjski
fond soc. stranke so prispevali: po
\$5: J. Marr, F. Prah, dr. J. S. Ste-
fanez, F. Ermenc, M. Kodol in dru-
štvo "Balkan" št. 24 SSPZ. Po \$2:
F. Klančnik, L. Košuh, Jos. Jančar,
M. E. Sostarich, J. Shartz, F. Lustik,
A. Yeray, F. Zajec, J. Verbič, J. Mayer,
L. Zajec, J. Roje, L. Suban
in J. Kovšek. Po \$1: M. Remic, A.
Jeray, F. Zajec, A. Muhich, P. Vo-
grich, M. Glovsek, J. Jaklich in F.
Selan; po 50c: A. Wacak, J. Camer,
A. Seruga, S. Osep, G. Hofer, J. Ko-
be, M. Begus, F. Blamica, R. Prosen,
F. Zupančič, R. Blašica, F. Terzan,
A. Hren, M. Starich, A. Markel in
J. Fabby; A. Smrkar 30c; po 25c:
G. Herga, L. Bolškar, F. Klopčič,
L. Segura, A. Vlečič, D. Canerton,
A. Komar in neimenovan; po 10c:
J. Gorenšek, L. Jenko in neimeno-
van.

Skupaj \$76.60. Nabiralci Leonard
Alpner, John Poklar in Joe Radelj.
V imenu kluba št. 37 JSZ vsem
prispevateljem najlepša hvala.
Frank Polidnik, tajnik.

Program na Silvestrovo

Chicago, Ill. — Klub št. 1 je imel
običaj, da je vprizoril vsako leto na
Silvestrovo večer o polnoči enodejan-
ko, ki so bile spisane za tako priloiko.
Potem je začel s polnočnimi prizori
v pantominih (živih slikah). Ker
bo naša prireditev na Silvestrovo več-
er letos spet v dvorani s prostornim
odrom, bo imelo obširnost priloiko vi-
deti serijo prizorov od "bread line"
do delavčevega vstajenja. Vršla se
bo v dvorani ČSPS. Vstopnice so v
predprodaji po 35c in pri blagajni
40c. Igral bo Johnny Kochevar in
njegov orkester. — P. O.

Dne 26. nov. bomo videli "stare grehe"

Barberton, O. — To bo smešno!
Trije važni možje, pa nadejatelj, žu-
panova hčerka in Jakec iz onogave
vasi, pa še mnogo drugih se vam v
soboto 26. nov. predstavljajo na odru.
To slovito komedijo v treh dejanjih
"Stari grehi" vprizori omenjeno so-
boto klub št. 232 JSZ v dvorani pri-
stava "Domovina" na 14. cesti. Pri-
čne se ob 7:30 zvečer. Vstopnina za
odrasle je 25c in za mladino pod
15. letom 10c.

Občinstvo tu in v sosednih nase-
lbinah je vljudno vabljeno na to
predstavo. Po igri bo plesna in pro-
sta zabava. Postrežba bo prvovrst-
na. — Odbor.

Jubilejni koncert "Save"

Malo je slovenskih pevskih zborov v Ameriki, ka-
terim je bila dana prilika obhajati 15-letnico. Socia-
listični pevski zbor "Sava" je prebil vse težkoče, kate-
ra ima sleherni pevsko društvo. V nedeljo 27. nov. bo
proslavil svojo 15-letnico z izbranim koncertnim spe-
redom, katerega bo predvajal v dvorani ČSPS.

"Sava" prireja koncerte še vrsto let sama, to je,
brez sodelovanja drugih zborov, in prav radi tega uti-
va v javnosti še posebno priznanje. Tekom let svo-
jega delovanja si je pridobila mnogo prijateljev, ka-
teri redno posejajo njene koncerte. Vemo, da valed
slabih razmer mnogih izmed njih ne bodo mogli priti,
upamo pa, da ostanejo zboru tudi v bodoče naklonjeni.

Vabimo vse, katerim je mogoče udeležiti se kon-
certa. S svojim posetom bodo dokazali, da cenijo trud
pevcev in pevki, ki žrtvujejo svoj čas in denar leta in
leta, da ne zamre naša kultura. Posebno vabimo bi-
še pevce "Save", katerih je lepo število, da se udeleže
koncerta in skupno s sedanjimi aktivnimi člani pro-
slavijo ta redek jubilej, h kateremu so v času aktiv-
nosti tudi oni pripomogli. Zagotavljamo vse, da bomo
s sporedom in s predvajanjem istega povsem zado-
voljni. Za malo vstopnino boste deležni užitka, ki ga
ne pozabite kmalu. — Zaradi obsežnosti sporeda pri-
poročam, da pridete v dvorano točno. Pričeli ga bo-
mo izvajati ob določeni uri. — Ustanovitelj "Save".

Ob tridesetletnici "Zora"

Hrvatsko pjevačko društvo "Zora" v Chicagu se
ponaša, da je ne le najstarejšo jugoslovansko pevsko
društvo v tem mestu, nego tudi najstarejši hrvatski
pevski zbor v Ameriki. Ustanovljen je bil l. 1902. V
nedeljo 20. novembra je imela "Zora" slavnost 30-
letnice v dvorani Plzenškega Sokola na S. Ashland
Ave. Udeležilo se je je nad tisoč ljudi. Razen kon-
certov, je prijala "Zora" tudi operete in opere, na-
mreč dvakrat "Carlene Amazonke", "Veselo vdovo"
letoski dvakrat, največje delo, ki ga je spravila na
oder, pa je bila opera "Nikola Šubić Zrinski". Prvi
jo je vprizorila v gledališču Majestic in drugič v dv-
orani Sokol Chicago.

Na svojem jubilejnim koncertu prošle nedelje je
zapeela "Himno Zori" (Novak), Duganovo "Mojbo
vrbo" (pel jo je ženski zbor Zora), "Magnifikant
imeni Strojnjara" (Matz) in v zaključni točki arje
iz opere "Zrinski" s sodelovanjem solistov I. Barila
in A. Stipulina, ter solistik K. Brakovice ter G. Ste-
ničeve. Ta točka je bila najboljša. Zborovodja "Zo-
re" je Gabriel Chrzanowski.

Sodelovala sta hrvatska pevka zbora "Slavulj" iz
Detroitu in "Preradović" iz Garyja, srbska zbor
"Sloboda" in "Jugovič" ter slovenski pevski zbor
"France Prešeren". Govorniki so bili predsednik Zore
Frank Halas, ki je v nekaj besedah izrekel zahvalo
sodelujočim zborom in vsem drugim, ki so izkazali na-
klonjenost "Zori"; dr. Ante Bijankini je v daljšem go-
voru posegel v zgodovino tega zbora, navajal njegove
posamezne članove in hvaležni narodni čuti te organiz-
acije; konzul Geo. Kolombatović je čestital "Zori", v
kateri je častni član, govoril o troimenem narodu o
jugoslovanstvu in "slobodni domovini".

Izmed sodelujočih zborov je ugajal najbolj "Sa-
vulj" iz Detroitu in na drugem mestu "Prešeren" iz
Chicaga. Program je potekal gladko. "Zorali" in
udeleženci so bili zadovoljni.

V "Zori" je prišlo poslednja leta do notranjih sp-
orov zaradi nesoglasja s politiko jugoslovanske ku-
zula. Ena skupina v zboru je bila za "čisto hrva-
stvo" in znanju "separatizma", druga pa za hrva-
stvo, ki je pripravljeno se spriznati in delati skupaj
vsaj s takimi Jugoslavlani, kakor je konzul Kolom-
batović v Chicagu. Zmagala je slednja struja, nasprotna
pa se je združila zaeno s bivšim pevovodjem "Zore"
I. Hrvatom v zboru "Hrvatska".

Sedanji zbor "Zora" šteje nad 70 pevcev in pev-
k; med njimi je mnogo takih, ki so pristopili šele pozneje
čase.

V zgodovini hrvatske naselbine v Chicagu ima "Zo-
ra" zelo važno poglavje, v glasbenem oziru pa ima
prvotnost. Skoz vsa leta je veljala tudi za društvo
hrvatske "purgarije". Neglede na njene smerice v
politiki, ki jih ima, četudi je "nepolitična", ji gre pri-
znanje, da je izvršila na kulturnem polju izredno ve-
liko delo. — X.

Konec politične burje

Waukegan, Ill. — Politična burja je nekoliko pole-
gla. Republikanci pobirajo svoje mrliče, demokraci
se pa repenijo, kako so pomeli po vsi deželi. Čas
štiri leta bodo republikanci pometa! Namreč če se
ljudstvo dotdaj ne izpametuje ter pomete s republi-
kanci in demokraci.

V Waukeganu-North Chicagu smo s našim uspehom
zadovoljni. Pred štirimi leti smo dobili za socialistič-
nega predsedniškega kandidata 339 glasov, letos pa
1,719, ali PETKRAČ VEČ kot pred štirimi leti. Pri-
čakovali smo najmanj tisoč glasov, dobili pa smo jih
blizu dva tisoč. Ta uspeh nam je bodrilo za bodo-
nost.

Angleški klub in klub št. 45 JSZ sta vodila kampa-
no skupno. Imeli smo do 10 shodov na prostem in v
dvoranih, razpečali mnogo kampanjske literature v
angleškem, slovenskem in hrvatskem jeziku in izvr-
šili tudi veliko ustmene agitacije.

Hoover je prejel v Lake County 28,994 glasov,
Roosevelt pa 21,139, kot je poročal tukajšnji dnevnik
News-Sun. Izmed manjšinskih strank so bili ome-
njeni je Thomasovi glasovi.

Nekateri so razočarani, ker ni dobila soc. stranka
vsaj štiri milijone glasov. Socialisti niso razočarani,
ker vedo, kolikšne so bile zdaj ovire, in da je za veli-
ke uspehe potrebna tudi velika organizacija, ali pa
ogromna psihološka sprememba v mišljenju ljudstva
v prilog socializma. Toda skokoma zavzete posilje
se tudi enako brzo izgube, kar je delavskemu gibanju
bolj v kvar kot v korist. Boljše je napraviti sigurno
korak, kot pa nesiguren skok.

Ostanimo zvesti člani soc. stranke. Tisti, ki so
glasovali za Thomasa in še niste člani soc. stranke,
pristopite bodisi v klub št. 45 JSZ, ali pa v angleško
postojanko, kjer pač mislite, da boste stranki lahko
bolje koristili. Mi potrebujemo mnogo aktivnih so-
druinov in sodružic. Na pomlad bomo imeli mestne
volitve, čez dve leti kongresne, in treba se je nanje
pripravljati takoj, če hočemo NAPREJ.

Ne pozabimo. Najprej na delo, ki dovede v zmagi,
in šele potem na počitek. — Martin Judinč.

Kdo ruši dom?

"Socializem bo razdrli družino," so trdili
kapitalistični propagandisti. Nešteto družin
je razdrtil valed bede, tisoče in tisoče jih je
brez doma in brez kruha. Može zapuščajajo
žene, žene može, otroci starše — zaradi bede,
ker jim je nemogoče živeti skupaj ter ostati
pri življenju. Mar je te razmere — to razbi-
janje družine, povzročil socializem? To,
kar so kapitalisti očitali socialistom, delajo
sami. Dokaz je na dlaní.

RIM

Fotografiral Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

"Kaj ne, gospod abbe, da ne vzamete s sabo preslabega mnenja o nama? Dario in jaz se ljubiva, in to ni greh, če je človek razumen. Oj da, že dolgo ga ljubim! Pomišlite, meni je bilo komaj trinaest, njemu osemnajst let, pa sva se že ljubila, kakor blazna sva se ljubila v velikem vrtu v Monte-fiori, ki je zdaj uničen. Oh, kakšne dneve sva preživljala tam, cele popoldneve pod drevjem, cele ure v nenajdljivih skroviščih, kjer sva se poljubovala kakor kerubi! Kadar je prihajala doba zrelih oranž, je dišalo, da sva bila vsa opojena. In veliki tobirski grmovi — moj Bog, kako so naju zagrinjali, kako je utripalo srce ob njihovi močni dišavi! Zdaj je ne morem več dihati, ne da bi se sgrudila."

Sluga je prinesel luč in Pierre je odšel v svojo sobo. Na malem stopnišču je srečal Viktorino, ki se je zganila, kakor da je tukaj prežala nanj, da pride iz salona. Šla je za njim, brbljajo, izpraševala, in naenkrat se je duhovniku zasvetilo.

"Zakaj pa niste prišli v salon, ko Vas je gospodična klicala? Saj ste šivali v pred-sobju."

Isprva se je hotela delati začuden in reči, da ni nič slaba. Ali njeni dobri, odkriti obraz se ni znal lagati, pa se je nehote nasmejala. Nazadnje se je pogumno in veselo izpovedala:

"E, kaj mi je bilo to mar? Ali naj se postavljam med zaljubljenca? In razumtega sem bila popolnoma mirna; vedela sem, da ljubi knez mojo ljubo Benedeto preveč, da bi ji storil kaj zlega."

Resnica je bila torej ta, da je razumevala, zakaj da gre, ko je začela prvi klic, pa je položila delo na mizo in se odpravila kakor mačka, da ji ne bi bilo treba motiti ljubih otrok, kakor ju je imenovala.

"Oh, ubogo dete!" je zaključila. "Nikakor nima prav, da se tako trpinči z mislijo na drugi svet. Dobri Bog, kaj bi bilo hudega, če bi se malo osrečila, ko se imata tako rada? Življenje ni tako lepo. Kako ji bo pozneje žal, ko bo prepoznala!"

Ko je bil Pierre sam v svoji sobi, je nenadoma začutil silno omotico. Zelenika! Ta zelenika! Tudi ona je vztrepetala ob njeni

trpki, močni dišavi kakor on. In dišava se je vračala, in z njo je prihajala v spomin dišava papeževih vrtov, poželjivih, samotnih rimskih vrtov, ki jih je palil vzvišeno sonce. Ves dan se je zbral v njegovem duhu, in spoznal je ves njegov pomen: Bilo je strašno prebujenje, večni protest narave in življenja, bila sta Venera in Herkules, ki so ju bili stotletja zakopali z zemljo, pa vendar vstaneta, kadar pride dan, ki ju lahko zazidajo v oblastnem, negibnem, trmastem Vatikanu, pa gospodujeta celo tukaj in neomejeno vladata svet.

VII.

Drugi dan, ko je bil Pierre po dolgem izprehodu zopet pred Vatikanom, kamor se je moral kakor začaran vračati vnovič in vnovič, je zopet ugledal monsijora Nanija. Bila je sredi in asesor svetega oficija je pravkar prihajal od svoje tedenske avdiencie pri papežu, kateremu je poročal o dopoldnevni seji svete kongregacije.

"Kakšen srečen slučaj, moj ljubi sin! Pravkar sem mislil na Vas. Ali ne bi hoteli videti Njega svetosti v javnosti, preden ga uzrete na zasebni avdienci?"

Dejal je to s svojim gosposkim, uslužno se smehljajočim obrazom, v katerem je bilo komaj spoznatno lahko ironijo močnejšega moža, ki vse ve, vse more, vse sam pripravlja.

"Gotovo, monsijor," je odgovoril Pierre. Nenadna ponudba ga je nekoliko začudila. "Vsako razvedrilo je ugodno, če mora človek gubiti čas s čakanjem."

"Ne, ne, časa ne gubite," ga je prelat živahno zavrnil. "Ogledavate se, premišljuje-te, poučujete se. No, brez dvoma veste, da pride veliki mednarodni romarski vlak Petrovega vinarja v petek v Rim, in v soboto ga sprejme Njega svetost. Dan pozneje, v nedeljo, bo druga ceremonija. Njega svetost bo v baziliki mašobral. No, ostalo mi je še nekoliko vstopnic. Tukaj imate par jako dobrih prostorov za oba dneva."

Potegnil je elegantno, z zlatim imenom okrašen listič iz žepa ter je vzel iz nje dvojico listkov, zelenega in rožnatega, pa ju dal mlademu duhovniku.

"Oh, če bi vedeli, kako se pripravajo za Vas! Ali se spominjate na oni dve Franco-akini, ki bi za vse na svetu radi videli papeža? Nisem hotel preveč pritiskati, da bi jima dobil avdienco; zadovoljiti sta se morali tudi z listki, ki sem jima ju dal. Da, Sveti oče je nekoliko utrujen. Bil sem ravno pri njem, videti je rumen in mrličen. Ali tako pogumen je! Sama duša živi v njem."

Zopet se je smehljaj s komaj vidno porogljivostjo.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

"VELIKI INŽENIR" PRED ŠTIRIMI LETI IN ZDAJ

Ameriško ljudstvo je v politiki silno naivno. Pred štirimi leti je izvolilo Hooverja z ogromno večino, ki je segala ca-

2864. Soditi po razprodaji vstopnic bo koncert dobro obiskan. In Sava to tudi zasluži prvič, ker daje dobre programe (več zunanji oseb se je izrazil, da imajo pri Savinih koncertih največ užitek od vseh zborov) in drugi, ker je delavski zbor, organski del mednarodnega delavskega gibanja.

Vabimo prijatelje petja in naše somišljenke tudi iz sosednjih naselbin — iz Waukegana, Milwaukeeja in drugih. Pridružite se nam pri proslavi 15-letnice socialistične "Save" prihodnjo nedeljo! — Odbor.

Prva skupna seja Milwaukee, Wis. — Dne 16. t. m. se je vršila prva skupna seja klubov št. 37 in 180 na West Allisu. Na svoji zadnji seji je članstvo kluba št. 37 sklenilo, da se udeleži redne seje westalliskega kluba in s tem napravi začetek za bodoče skupne sestanke obeh klubov, ki se imajo vršiti enkrat na mesec.

Oba kluba bosta obdrževala svoje redne seje, enkrat na mesec pa se bodo vršili sestanki za debate, diskuzije in govore.

Kakor je bilo poročano po zastopniku za mestni uredniški odbor, so silne korake podvezle tudi druge skupine naše stranke. Na ta način se bo širilo izobraževalno delo mnogo uspešneje, kakor dosedaj, da si pri prihodnjih volitvah zagotovimo še večje uspehe.

Seja na West Allisu je bila dobro obiskana. Po seji pa so navzoči z zanimanjem sledili izvajanjem raznih sodrugov, posebno pa pojasnilom glede zadnjih volitev, katerih uspehe so mnogi podcenjevali.

Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

2864. Soditi po razprodaji vstopnic bo koncert dobro obiskan. In Sava to tudi zasluži prvič, ker daje dobre programe (več zunanji oseb se je izrazil, da imajo pri Savinih koncertih največ užitek od vseh zborov) in drugi, ker je delavski zbor, organski del mednarodnega delavskega gibanja.

Vabimo prijatelje petja in naše somišljenke tudi iz sosednjih naselbin — iz Waukegana, Milwaukeeja in drugih. Pridružite se nam pri proslavi 15-letnice socialistične "Save" prihodnjo nedeljo! — Odbor.

Prva skupna seja

Milwaukee, Wis. — Dne 16. t. m. se je vršila prva skupna seja klubov št. 37 in 180 na West Allisu. Na svoji zadnji seji je članstvo kluba št. 37 sklenilo, da se udeleži redne seje westalliskega kluba in s tem napravi začetek za bodoče skupne sestanke obeh klubov, ki se imajo vršiti enkrat na mesec.

Oba kluba bosta obdrževala svoje redne seje, enkrat na mesec pa se bodo vršili sestanki za debate, diskuzije in govore.

Kakor je bilo poročano po zastopniku za mestni uredniški odbor, so silne korake podvezle tudi druge skupine naše stranke. Na ta način se bo širilo izobraževalno delo mnogo uspešneje, kakor dosedaj, da si pri prihodnjih volitvah zagotovimo še večje uspehe.

Seja na West Allisu je bila dobro obiskana. Po seji pa so navzoči z zanimanjem sledili izvajanjem raznih sodrugov, posebno pa pojasnilom glede zadnjih volitev, katerih uspehe so mnogi podcenjevali.

Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Član kluba. Čas, ko se je vršil prihodnji skupni diskuzijski večer, bo naznanjen v Proletarcu in v Prosveti.

Out of the Darkness of Ignorance

Some of the big business men preferred Hoover to Roosevelt, but, before and after election, big business has given out its opinion that it makes little difference which one of them is president. Either of them is satisfactory to big business, just as we said before election.

A president cannot be satisfactory to big business and at the same time be satisfactory to the common people—for the interests of the common people and the interests of big business are antagonistic.

In voting for Roosevelt and Hoover, as most of them did, the unemployed kicked themselves and struck their own starving children in the face. So did all the rest of the common people.

They didn't know it. The only way in which they can be excused is to say with Jesus Christ, "Forgive them for they know not what they do." The people will pay good and plenty for their ignorance. They always do. They are paying a severe penalty right now for their ignorant voting in 1930, 1928 and earlier years. The majority of them have been voting against themselves all the time.

This, however, does not mean that they are morons. They can understand baseball scores, and anyone who can do that can also understand simple economic problems if they are dinned into him often enough. They are conservative. They look askance at new ideas. The

Socialists do not have a tithe of the campaign funds which the old parties have and cannot reach them so often or so thoroughly. They can and will be reached, in time, and will learn to vote right. The growth of the Socialist vote shows that. We do reach many thousands of the people and bring them to the point of voting our ticket. We simply must go on and educate the rest of them.

The sad spectacle of the majority of the voters turning from the conservative Hoover to the conservative Roosevelt has a tendency to embitter some good folks and to make them believe that nothing can be accomplished by means of the ballot.

We answered that argument before election. Unlike the old parties, we do not indulge in ballyhoo before election, but mean what we say. We said, among other things, that men who do not know how to vote right would not know how to shoot right, and that the way to frighten good legislation out of the old parties is to vote against them.

Talk of revolution in the United States is folly. Most of the unemployed and their wives voted for Roosevelt or Hoover. So did most of the wage workers, small business men and farmers. If these ignoramus who voted the old party tickets were to stage a violent revolution, they would not know what they wanted. They would merely riot ignor-

antly and get themselves shot down. They would get nowhere. They would make a complete fizzle of it, and they might drive the country into Fascism and thus bring still worse oppression upon themselves.

It is, therefore, up to the Socialists, and any others who know what it's all about, if there are any such, to discourage violent outbreaks—and to go on patiently with the process of education.

In so far as anything is done for the benefit of the masses, by national or state administrations, it will be done because of the large Socialist vote, and because of the influence which Socialists may bring to bear by appearing before committees, and the like. To men of far-reaching vision progress seems to be slow—and it is—but that's the way of the human race. That's the way the race is built. There's no way but to go on patiently with the educational process, to build up the Socialist movement, and gradually lead the ignorant people into the light of knowledge. Those who voted for Roosevelt and Hoover are not all equally ignorant. Millions of them are already half convinced of the truth of Socialism. They must be wholly convinced.

—The Milwaukee Leader.

Isms

Beware of isms, we are told. The chief ism of which we should distinctly beware is capitalism.

How Reading Did It.

By Fred D. Merkel

The Socialist Party has added hundreds of revived organizations in the past year and a half and its vote in the presidential election is more than double that of four years ago. Plans for the future should now be made to take care of the disappointment that will follow the complete flop of the Democrats, which is sure to come, and build up the party and prepare to make a Socialist landslide a reality in the future.

The brightest spot on the Socialist map this election was Reading, Pa. It is the only city in the country that was not buried under the Democratic landslide and carried the city for all its candidates, except Thomas, and returned Hoopes and Wilson to the legislature by a much larger plurality than their first election and polled nearly 4,000 more votes.

The methods used here could be used with profit by other Socialist organizations. It is for that reason I mention them here. More of the things which exist here must be brought into existence elsewhere if the Socialist party is ever to succeed. Co-op Park Nets Campaign \$2,667.

Co-operatives have been the biggest factor in putting Reading first in the nation among Socialists. Our Socialist headquarters, Labor Lyceum, was paid for by a co-operative cigar factory in it. Our Socialist paper, The Reading Labor Advocate, is published by the Reading Publishing Co. Co-operative Assn. The printing plant and building that publishes it is worth \$60,000 and is owned by Socialists, the People's Printing Co., which publishes not only The Advocate, but other Socialist papers and the famous leaflet, The Pioneer.

Socialist Park, six miles from Reading, was built by the Socialists. Volunteer labor built it and profits made there with picnics, dances, etc. have paid for much of it and in the campaign just passed contributed \$2,667 to carry on our campaign. This sum didn't cost the Socialists an extra cent. They harnessed their economic power to it and made it produce profits for their own benefit instead of capitalists. They went to dances in their own dancing pavilion, bought ice cream on which the profits went to themselves, saw good ball games, got free entertainments of various kinds, met their friends and made friends there, heard Thomas, Maurer, Hoan and others speak, enjoyed themselves thoroughly, and the final result was of great value in

winning Reading for the Socialists and piling up an enormous vote for congress and the state senate and legislature in the country, running over 19,000.

Bulwark Against Capitalist Slavery.

The splendid results furnished an example for other places to follow. The Reading co-operatives stood the acid test of the war on the Socialist party during the World War, whereas most others perished. Like a lighthouse built upon a rock and menaced by a storm and angry waves they have survived the storm and furnished a beacon light to guide others. A paid organizer was on the job all year and for six weeks before election two county assistants were added. Socialists everywhere should try to get revenue-producing enterprises going to help finance party activities, if future development is to take place in spite of the hard times.

I find that the Socialists are strongest where co-operatives are strongest. In Russia the type of co-operatives known as the consumers co-operatives have 47,000 societies and 30,000,000 members. They were the backbone of the Russian revolution and Russia would have gone back to czarism when the capitalist class of the world declared an economic blockade upon Russia and refused to ship goods to Russia had there been no co-operative movement. An appeal was made by the Russian co-operatives to the International Co-operative Alliance and the answer of that appeal saved Russia from being destroyed and returned to capitalist class slavery again.

A Successful Minority Movement.

Denmark ranks first in Socialist strength with 42 per cent of the total vote and it also ranks first in consumers co-operation. Sweden recently had an election and came within four members of having a parliament majority and the largest flour mills are owned and operated by the workers in co-operatives. Even in England, which last year was reduced by the depression to the point of total collapse and Uncle Sam extended a moratorium and loan of money to save it, the co-operatives prospered and returned over \$200,000,000 in benefits to members and gave jobs to 258,000 workers.

Co-operation, unlike political action, does not need a majority or plurality of workers to do something for the workers.

The March of Socialism, the Journal

of the Seventeenth National convention of the Socialist party at Milwaukee, May 20-24, 1932, has an article on co-operation on page 8 that can be read with profit by all Socialists. Billions of dollars worth of business is being done by European Socialists and millions of workers are employed. Here in America Socialists have almost nothing. Why not profit by the example of our European comrades?

REACTIONARY ILLINOIS

A recent session of the Illinois legislature passed a state income tax law; and the supreme court of the state has declared the law unconstitutional.

Labor, the railway brotherhoods' weekly, says, "One wonders how judges can look each other in the face when giving such judgments, and keep their faces straight."

The law provided for a tax of 1 per cent on small incomes, rising to 6 per cent on incomes of \$25,000 or more. The Illinois constitution says that property must be taxed equally. On that ground the court nullified the law. The holding means that the wages of a laborer must be as highly taxed as the unearned income of a millionaire.

Under the same provision of the Illinois constitution, the rate of direct taxation on stocks and bonds would be more than the income on them. We have often said that the tax laws of Illinois, if enforced, would drive the industries out of that state, while at the same time the conservative papers of that state were roasting the radicalism of Wisconsin and its tax laws, and the conservatives in Wisconsin were declaring that industries were moving out of this state on account of taxes.

Illinois real estate taxes are very high and vast quantities of them are unpaid and never will be paid. Real estate cannot hide. It gets on the tax roll.

But the Illinois direct taxes on stocks and bonds, in spite of the above-mentioned provision of the constitution, are scarcely taxed at all. They are not out in public view; they are tucked away in safe deposit boxes. The owners do not give them in when assessed; or they give only a small part of them in. Thus they escape the taxes by perjury themselves when they swear to their tax schedules. By common consent, this practice is winked at. But the income tax law which would reach these people's incomes with a reasonable tax, is "unconstitutional."

Chicago Tory papers might well lay off Wisconsin long enough to revise their antiquated constitution.

—T. M. L.

Three Opinions

There was never a good war or a bad peace.—Benjamin Franklin.

War is the sum total of human villainies.—John Wesley.

War is the blackest villainy of which human nature is capable.—Erasmus.

Even the thermometer would fail to climb like that if it had been watered.

VOTES THAT WERE THROWN AWAY

Naturally the newspapers and the Washington correspondents will speculate about Roosevelt's cabinet until its personnel is announced.

The most notable feature of the speculation in this regard is that none but conservatives are thought to be available or under consideration.

For example, Newton D. Baker, Norman Davis, Frank Polk and John W. Davis are mentioned for secretary of state, Owen D. Young, Melvin A. Traylor and Carter Glass for secretary of the treasury, Jesse I. Straus for secretary of commerce, Daniel C. Roper and Big Jim Farley for post-

master general.

If a concession is made to progressives, you may be sure that not more than one or two of the members of the cabinet will be of that breed, and that they will be in minor positions where they can bury themselves and be practically without influence upon the course of the administration.

Forward-looking citizens who voted for Roosevelt, to beat Hoover, made a dreadful mistake.

Large numbers of them intended to vote for Norman Thomas, but when in the clos-

ing weeks of the campaign, there was a lot of ballyhoo to the effect that there was a swing to Hoover, they swung to Roosevelt in order to keep Hoover from winning. Thus, the Socialist vote, although three times as big as it was four years ago, was cut down from the great proportions it might have had. Those people completely threw away their votes. Had they voted Socialist, their votes would have been influential in the coming four years. As it is, their votes count for nothing—nay, they do positive harm.—T. M. L.

A FREE WORLD

I yearn for a future which shall see no poverty, no crime, no vice, no unpaid labor nor any children's blood coiled into dividends. When there shall be no longer any wars or rumors of wars; when famine and pestilence shall be forgotten. When no longer one class shall enslave another to its tasks. When every man who will may labor freely, gladly, whether with hand or brain, and receive the product of his toil undiminished by any theft or purloining whatsoever. When governmental corruption shall become a thing of the obnoxious past. When crowns, titles, swords, rifles and dreadnoughts shall be known only by history or the research of the antiquarian. When the earth and the fullness thereof shall belong to the whole people; and when its soil need be no longer fertilized with human blood, its crops brought forth watered by human tears. Such are my dreams—a few of them. Utopian? No, for the Co-operative Commonwealth, I believe, opens the way, to their actual realization. — George Allan England.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

Singing Society Sava, a division of Socialist club No. 1 JSF, is going to celebrate its Fifteenth Anniversary Sunday, November 27, 1932, at the CSPA Hall, with what may be termed the best concert of its long career. It is hoped and expected that the program will draw a large crowd. Fifteen years of work, all of which is sacrificial, on the part of the participants is deserving of due credit and respect. They have given up their time, energies and even money to keep Sava among the best of its class. It is now up to us to show our appreciations by attending the Fifteenth Anniversary Concert, Sunday Nov. 27.

Sava was formerly an independent Society. However, its members came to the conclusion, several years ago, that a consolidation of some kind was necessary and so they became a division of the Socialist club. Members of the club have given the Singing Division every cooperation and moral support possible thereby enabling Sava to hold several large concerts before exceedingly large audiences. Considering everything, this unity has been beneficial for the Socialist club as well as Sava, even though the club has secured little, if any, material gain.

Sava is performing a sacred mission in bringing to the Slovenes and Jugoslavs of this city, songs and music with workingclass rhythm and spirit. It has tried to teach the workers of their place in life with class conscious melodies. Its place in the educational field is further recognized by its affiliation with the Socialist Party. Unlike practically all other like Singing Societies, Sava always prepares a complete variety program, which is a hard task— itself, and does not have numerous other singing groups fill up its program. This latter feature gives Sava a distinction shared by no other Slovene Chorus in our district. We offer our congratulations to its present instructor Mr. Muha for his untiring efforts to make Sava a truly workers' singing society, to its officers and to every member of the chorus. We look forward to a successful concert Sunday and hope, that our friends will not forget to be there.

Incidentally it is seven years this month since the English speaking lodge movement of the SNPJ was begun. The depression has handicapped the work of this young movement but the progress has been remarkable nevertheless. The movement spread to other foreign language fraternal societies until today, practically every foreign language society has such groups. The Chicago Pioneers top them all with a record unsurpassed.

It's all right for the rich, who have so much that they don't know what to do with the money, to keep on getting their dividends. But the poor suffering workers unemployed and without food and clothing are not even entitled to be fed according to the Chicago Tribune. What insolence! But you can't blame the Trib for haven't the workers just turned the reigns of not only Chicago but the country as well, to such mad senseless mouth pieces. When the Trib speaks, it speaks for the whole tribe of robbers and their system against all the workers employed as well as unemployed. The editorial

in question received open rebuke from every decent citizen and group. A couple of Socialists were jailed because they dared to gather about a hundred people and picket the sidewalks of the Trib thereby, bringing the unfair attitude before the vast throngs that pass the building.

The Tribune is powerful because the workers support it. And see, what the master does to his servant! If the workers would only use the brains nature has pro-them with they could have an organ that would fight such atrocities. Yes, they could have a newspaper that would represent them and state their case and position. Now we must swallow the most insolent abuses with no recourse. Awake you toilers! Quit keeping company with the robbing class. Join the ranks of your kind—and build a strong political party which shall challenge the robbers to give you work, bread and clothes.

They were up to their old tricks again. The two old parties stole votes by the hundreds. At least so it has been discovered in Pennsylvania, Maryland and New Jersey. Goodness knows how many thousands of good Socialist votes were either not counted or discarded by these parties everywhere. Our watches can tell of the abuses in the polling places. However in every precinct where we had watchers we had large increases. Where we didn't have watchers there were no reports or very few reports.

The Enemy at Home

It was only 15 years ago that the ruling classes and their political agents were warning the toilers of the awful fate that awaited them if the Germans were victorious in the war. They conjured German armies occupying the United States and looting the population, levying tribute till the human pack-horses would have little left but their shirts.

Fifteen years later toilers have been more thoroughly looted by the enemy at home than anything they feared in the days of the holy war for "democracy". Corporate capitalism is occupying their region, pushing the farmers into serfdom, and transforming the countryside into the same hell that has swallowed up millions of wage workers.—The New Leader.

Men Ask

Men ask of men
That they be patient,
Forget the gnawing pain
Of hunger that twists and turns
And twists again.

Men ask of men
That they be meek,
Forget the aching pain
Of mortgaged homes foreclosed
When unemployment came.

Men ask of men
That they be mild,
Forget the breaking pain
When wee ones-sicken, die,
Under malnutrition's drain.

Men ask of men,
That they be dumb,
Unfeeling, soulless, cold.
How long, I wonder though,
Ere men, as men, will break that hold.

—Edna Peters Keller.

